

سۆيود آغاجی

نزیبان حسن زاده

کوچوره ن: آخشین انگری

سۆيود آغاجی

SÖYÜD AĞACI

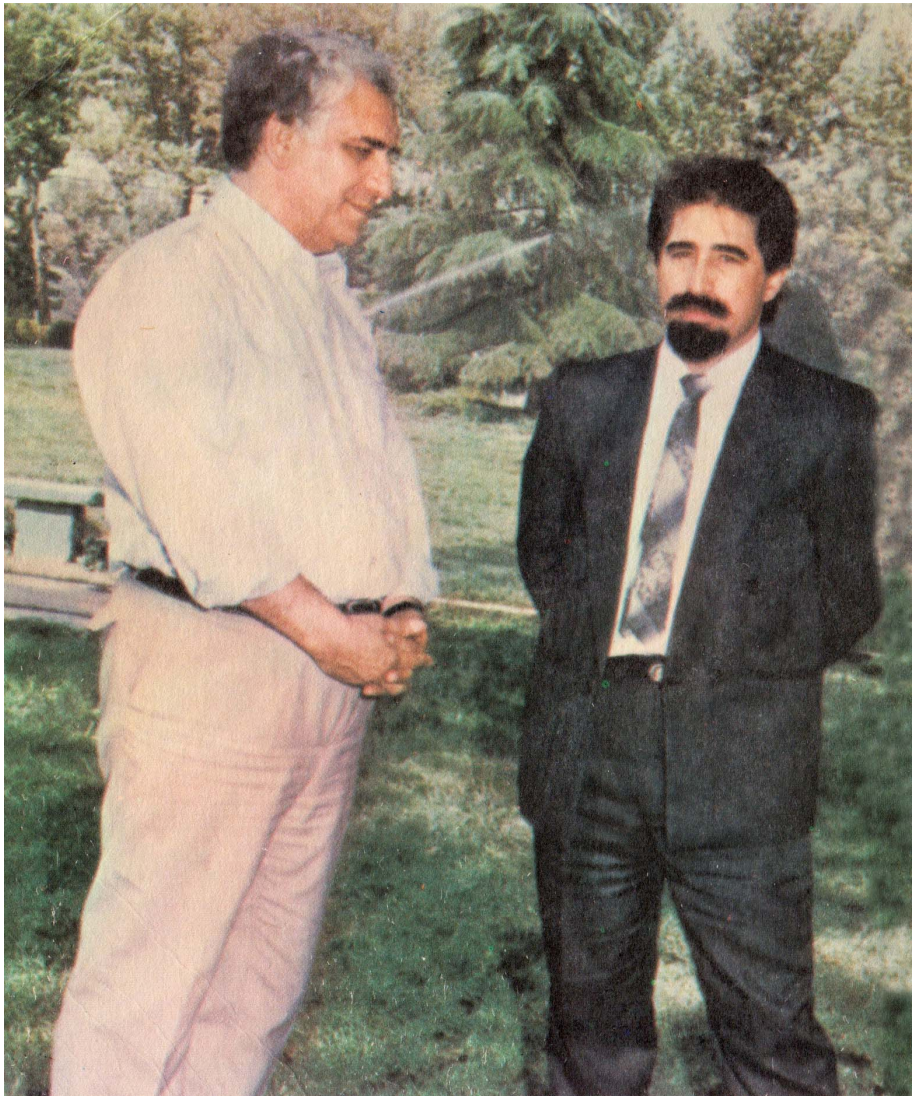
* * *

نریمان حسن زاده

Nəriman Həsənzadə

۱۳۶۹

1990

سۆيود آغاجى (شعرلر مجموعه سى)

مؤلف: نريمان حسن زاده

چاپا حاضيرلايان و اؤن سؤزون مؤلفى: آغشين آغكمرلى

رئداكتور: ارسلان فصيحى

چاپ تاريخى: ۱۳۶۹

خالقینین طالعینی اوره یینده داشییان
انسانلارا اتحاف ائدییره م.

آ . آ

بىر نىچە سۆز

كىتابى حاضىرلاماقدا بىزىملە ياخىندان اُمكداشلىق ائتمىش،
اۋز فايدالى، درىن مصلحتلىرىنى بىزدەن اُسىرگە مەمىش دكتر
حمىد محمدزادە و منظورى خامنە اى جنابلارىنا، پروانە خانم
رسولىە و كىتابىن رنداكتە ايشىنى اۋز عەھدەسىنە گۆتورموش ارسلان
فصىحى جنابلارىنا اۋز مىنتدارلىغىمىزى بىلدىرىرىك.

خۇرماتلى اوخوجولارىمىز كىتاب حاققىندا اۋز گۇروش و
قىدلرىنى آشاغىداكى عنوانا گۇندەرە بىلرلر:

تەران، ص. پ ۳۵۴ - ۱۴۵۱۵.

اۋن سۆز

نغمە لرى بزه رسن،
كۈنوللردە گزه رسن.
او داغلاردا گول اُكيب،
بو داغلارى بزه رسن.

چوخدان دۆشونوردوم؛ دۆشونوردومكى، بيز اينسان باشقا بيز
اينسانى گۆرمە دەن اۋنو سئوہ بيلرمى؟ چۆنكى، اۋزوم دە جيس
ائتمە دەن، ايچيمدە بيز سئوگينين يارانماسينى دويموشدوم.
سئوگى، گۆزەللىكلر قارشيسيندا يارانير.

گۆزەل دۆشونجەنى چانديران بيز يازى، بيز شعر اۋنو
يازميش يازيچى و يا شاعيرى اينسانا سئوديرير. بيز چاغدا،
اۆرە گيمين دۈنگە لریندە بيز حيسين اويانماسينى دويدوم. بو
حيس، نه ايدى؟ بيلميرديم. بعضاً اۋزومو يالنيزليقدان، تكليكدەن

قورتارا بيليرديم. هله ده ايللر بۇيو اۆره گيمده داشيديغيم او حيتى
بير سنوگى كيمي گنت - گنده داها آرتيق دۆشونوره م. سانكى
عصرلر بۇيو ايتيرديگيمي تاپميشام، تاپيرام.

تكليكه دن، كيمسه سيزليكه دن ياخا قورتاريرام. آخى او،
منى نغمه لريله باغرينا باسير، بير آتا كيمي. من ده قوجاغينا
سيغيناراق ايسينيره م، بير ائولاد كيمي.

ده نيز كيمي جوشان شعرلرينده، داغلار كيمي يۆكسلن
دويغوسونا جومورام. اؤنو دينله ينده، هر آن يۆكسليب سوسورام.
نريمان حسن زاده، اثرلرينده دۇغرودان دا اؤز عۇمرونو، آتا -
بابالار دياريني ترنم ائدير. او، سۇزون تام معنا سيندا، آذربايجان
خالقيني حال ترجمه سئدير.

اؤنون شعرلرينين بير چۇخو آلاھين آدى ايله، آتالار سۇزو
ايله بزه ديلميشدير:

آه، ذيره هاردا دير گۆزه سن، هاردا؟
ندير من گئديره م بو جيغير، بو ايز.
من ده بير ذيره يم آشاغيلاردا،
نه من ذيره سيزه م، نه ذيره منسيز.

* * *

كسير قاباغيمي گاه سيس، گاه دومان،
گۇزومده يۇرغونلوق، ساچلاريمدا دن.
قالخيرام، داش قوپور آياغيم آلتدا،
داغ منه سۇيكه نير، من داغا هر دن
طراوتى، گۆزه لليگى پوتتيك ديلله ترنم ائده بيلره ممى؟

خاطيرينا ده يمزسه، سۆزلىرىمدەن اينجىمىز سىنسى، بىئە يازارام:
تەكجە سنى گۆرمىك آسان اۇلايدى،
چايلاردا سئوئىنچ سو كىمى آخايدى،
شئلىك ياغمور كىمى ياغايدى.
گۆيلەر،

دە نيز كىمى چالخالانىب،

بولودلار دالغانايدى.

آى يترە الە نە يدى

اولدوزلار بولاق كىمى جوشوب

يتر اۆزەرىندە سئل كىمى داشايدى.

ايرماق، گۆيدە شىمشك تەك چاخايدى.

داغلار گۆنش كىمى نور ساچايدى،

گۆيلرى،

بنؤوشە، نرگيز، لالە آلايدى.

من دە

بىر شەلە اولدوز،

بىر اؤووج آى،

بىر ايكى قىسىم گۆنش،

سەنە پاى وئره يديم،

تەكجە سنى گۆرمىك آسان اۇلايدى.

عزيز اۇخوجوم، سۆزوموزون بورادا بىتدېگىنى ظن ائتمە.
عكسىنە، شاعىرىن اينچە بىر شكىلدە باھاردان سۆز آچدىغى زامان
باشلانير صحبتىمىز.

شاعر، حیاتین باشلانیشیندان، طبیعتین یارانیشیندان بلکه ده
گیزلی بیر اومود داشیر؛ باشقا بیر باھاردان دانشیر، باشقا بیر
دیلکده ن یازیر:

باھار یئلری اُسن هر سحر،
یایلسین ائله بیزیم نغمه لر.
پیچیلداشین سیز شهلای یارپاقلار،
سیزین ده اؤز دیلینیزوار.
سئوینسین اوره کلر،
چمنده چیچکلر.
گؤل آچسین آرزولار،
ایستکلر.

ایلك دفعه «پیلله» کندینین دیوار قزئتلرینده، ۱۹۵۳ - جو
ایلدہ، خالقین تانیش اولدوغو صنعتکارین اوبرازلاری ایله من
تانیش اولالی نچه ایللردیر. اؤنونلا بیرلیکده یاشایرام.
نریمان دؤنیاسی ده رین معنالی، سئوینجلی، کدرلی بیر
عالمدیر. خالقین طالعینی دؤشونن نریمانین اثرلری بۆتؤو بیر
مرحله تشکیل ائتمکده دیر. جنوبدا، اوشاقدان توتמוש بؤیوگه
قده ر نریمانی سئودیکلرینی، اؤنون یئنی اثرلرینی صبرسیزلیکله
گؤزله دیکلرینی دئیہ بیلرہم. نریمان کارا کتری، اؤنون کشمکشلی
حیاتی دا گؤنئیلی - قوزئیلی هر بیر آذربایجانلیا جانلی بیر
اؤرنکدیر.

ایلك دفعه اولاراق نریمان حسن زاده نین «سؤیود آغاجی»

آدى آلتيندا سئچيلميش اثرلرينى جنوبى آذربايجاندا چاپ
اىتديرمك منيم اوچون بويوك سعادتيدير. منى هر شئيده ن چوخ
اوزونه واله ائده ن نريمان معلمين اصل بير اينسان اولدوغودور.
آشاغيداكى شعره دقت ائدين:

منيم حياتيمين نه معناسى وار،
سيزين اوزونوزده گولوش اولماسا.
بابامين ياديگار بير مصراعسى وار،
سنگر نه يه گره ك دويوش اولماسا.

* * *

اينسانلار اولوبدور دونيادا بير واخت،
كىمى دن آد قالبب، كىمى دن اثر.
ديچكده بسله نن پاليدلارا يوخ،
چولده آغاجلارا مئشه دئيبلر

خالقين اوره گينى، اوزه گينده داشييان بو صنعتكار اوز
حيسينى، ايستيسينى اوييكتيو بير شكيلده بيان ائدير. بونا گوزه ده
بو اعجاز كار شاعير، يازيچينى دا تانيماق بير اوقدهر چتين دئيبل.
نريمانين تكجه بير شعرينى اوخوماق و يا دينله مك يئر.

آراز قيراغيندا، كولكلي گونده،
من بير سويود گوردوم چايين اوستونده.
داغيلميش ساچينى گاه يئل يولوردو،
گاه داكى تيكانلى مفتيل يولوردو،

اۋيلىب اۋ تايى اۋپوردو سۇيود ،
 ساچىنى اۋ تايا سە پىردى سۇيود ،
 ساچىنى بو تايا سە پىردى سۇيود ،
 يۆز بىلە كۆلكلەر اۋسىب اۋستوندىن ،
 بىردى باھار اۋنا ، بىردى قىش اۋنا .
 سرحددە بىتدىگى بىرىنجى گۆندەن ،
 تىكانلى مەفتىللەر سايرىشىب اۋنا .
 سۇيود بىتدىگىنە پشيمان اۋلموش ،
 سۇيودو گۆرە نلر پرىشان اۋلموش .
 سۇيودوم اۋيلىب اۋ تايى اۋپدون ،
 گىتەر ساچلارىندان اۋپوم سۇيودوم .
 ساحىلدە دوردوغوم سرحد بۇيوندە ،
 سرحدسىز گۆرۈندۈ دۇنيا گۆزۈمە .
 عصر يارىم كىچىدى بو بىرچە آندا ،
 كۆلك تۇز - تۇرپاغىنى چىرىپدى اۋزۈمە .
 ساندىم كى ، يىل اۋسىر عصر يارىمدىر ،
 سۇيودون ساچلارى اۋز ساچلارىمدىر .
 بىلمە دىم بۇلۈنمۈش آذربايجانى ،
 سۇيودلە بىرلىكدە باغرىما باسدىم ....

اۋخودوغوموز «سۇيود آغاجى»، بو گۆزەل شعر تۆركچە
 «جنويز آغاجى» شعرىنى خايطىرلادىر . آيدىندىر سۆزلىرىن
 اۋخشارلىغى يۇخ ، بلكە كۆكون ، دويغونون بىراۋلدوغونو گۆستىرىر .
 « اۆرە ك دىدىگىن ايسە ، ايكى ايشدە اوستاددىر : نىفرتدە ،

سئوگىدە. بو گۈزەل اۋرە كلرى اوجسوز - بوجاقسىز بىر نىفرتلە،
اوجسوز - بوجاقسىز بىر سئوگى بىرلشديرىر». بونونلا دا بو
بۇيوك شاعىرىن كىم اۋلدوغونو دويا بىلە رىك. گۇرونديوو كىمى،
ھومانىزم و يۆكسك يوردداشلىق حىسى نرىمان دۆشونجە سىنىن
تملىنى تشكىل ائدىر.

بىر بۇيوك تورك شاعىرى پونزىا حاققىندا فىكىرلرىنى افادە
ائتىدىگىندە بئلە يازىردى: «ايكى جۆر شعروار: بىر يۆكسك
كۆرسولردەن سلسلەنن، مىنلرجه دىنلە يىجىسى اۋلان شعر؛ بىر دە
بىر نفر اۋچون يازىلمىش شعر.»
گئىرچكده نرىمان، ايكى شعردە دە گۈزەل بىر اۋستونلوك
قازانىر.

حتى اۋغلونا، قىزىنا، سئوگىسىنە يازدىنى شعرىنى دە مىنلرە،
مىليونلارا اۋخوماق اولار:

ياخشىلىغىن باش قاتماق اۋچونسە،

يا قاش - قاباق اۋچونسە،

ائلە مە ھىچ.

مصلحتىن يا دىلە يىن يادا سالماق اۋچونسە،

دىلە مە ھىچ.

بىر خوش سۇزون سونرا مانت اۋچونسە،

دئمە ھىچ.

يا خوش اۋزون باشقا مقصد اۋچونسە،

ائلە مە ھىچ.

نریمان مەلّم، ھاياتىنىن آنلارنىنى اۋزۇنە مەخسۇس بىر اوسلوبلا بىيان ائىدىر: «بىر ياشىمدا آتام اۋلۇدۇ، آناملان مەن اىكى يىتىم بۇيۇدۇك.» بو آغىر فاجىئەنى گۇسترمىكە سۇزۇن، كلامىن عاجىز اۋلۇدۇغو آيدىنجا گۇرونور. آنجاق ھاياتىن عدالتسىزلىگىنى بىر سئوگى كىمى آدلاندىران شاعىر نریمان، «نریمان» دۇشۇنچە سىنىن تەملىنى بركىدىر. بونا گۇرە دئىير: «مەن بىلدىم قەدىنى سئوئىنچىن، غەمىن. آمما بىلىرسەن اۇ سئوئىنچەن، اۇ غەمدەن ھىچ كىمسە يە آرزۇ ائىتمىرەم».

خىالىم بىر يىردە تۇتمادى قارار،
اىللىرى آندىردى بىر آنلىق سو كوت.
ئىلە بىم اونوتمور اىنسان اۋرە گى،
ياشادىم دۇنيادا كۇنلو يانلىقى.
دۇز دۇرد اىل گىدىم مەن كۇھنە پنچە بى،
قولۇ گودە اۋلۇدۇ، بۇينو ياماقلى.
اۇ پنچەك ساخلامدى مەنى سۇيوقدان،
دۇغرو دانىشماغى چۇخو عار بىلىر.
اىنىندەن چىخاردىب وئرمىشىدى آتام،
ھىچ كس بىلمەسە دە، قۇنشولار بىلىر.
بعضا آج دا قالدىم، داھا نە دانماق،
دانىشىب گۆلمە يە كۇنلوم اۋلمادى.
شەرىم قزىتتە چاپ اۋلۇدۇ آنجاق،
بىر قزىت آلمانا پولوم اۋلمادى.
مەن بىلدىم قەدىنى سئوئىنچىن، غەمىن،

آرابير خلوتى باخيب سئويندیم.
تره ياماغينا كۆهنه چكمه نين گولمه
گۆرمه ميسن خوشبخت دولان.
بیر ده بیلیرسن اۇ سئوينجدهن،
دۆنيادا هئچ كسه آرزولامیرام...

قاباقجیل تورک پونزیاسی تفکرو بو خالق شاعیرینین ایستر
أدبی، ایسترسه ده اجتماعی حیاتیندا خصوصی یشر توتور. ائله بونا
گۆره ده بؤیوک دۆنيا شاعیرینین آدینی یۆكسک بیراحترام ایله،
بیر سئوگی ایله چکیر:

یشنه ساغ الینی دؤشونه قویار،
آچار اۆره گینی صحبتدهن، سۆزدهن.
گۆره رسن آلولولو شعر اۇخویار،
ساکت بیر طوفان وار ماوی گۆزلیرنده.
وطن - وطن دئییب حسرتله یاشار،
آنا - آنا دئین کۆرپهلر کیمی بعضاً دانیشاندا،
حرصله نیب جوشار...

.....

عادیجه گۆرونور سنه بو آدم،
اوندان آیریلاندا، باشقادیر تامام،
اُن بؤیوک اینسانی خاطیرلادیر سان.

من ده بو سطرلرده اۆره ک سۆزلیرمی گتیردیم. یارادیجیلیق
یۆلوندا وار قوه می بو بؤیوک اُدیب، بؤیوک صنعتکارلا

فيكره غرق اولدوغوم سرحد بۇيونددا ،
سرحدسيز گۇروندو دۇنيا گۇزومه
عصر ياريم كئچدى بو بيرجه آندا ،
كۆلك تۇز- تۇرپاغينى چيرپدى اۆزومه .

سانديم كى ، يئل اُسير عصر ياريمدير ،
سۇيودون ساچلارى اۆز ساچلاريمدير ،
دۇندو داماريمين ائله بيل قانى ،
دئمە قانولارا من قولاق آسديم .

بيلمە ديم بۇلونموش آذربايجانى
سۇيودله بير ليكده باغريما باسديم

آنان قىزىن اولسون

اۇ بخت كى، ائىلدى

دۆزەلن دئىيل،

آواندى ترسىنە قۇيموش، آى اوغول.

ترە دەن قايىدىب اۇ گلن دئىيل،

بلکه ابدىت بويوش، آى اوغول.

گۈروب تانىمىشام من بو دۇنيانى،

مرحمت آختارما، تاپىلماز اۇندا.

يۆز ايل واخت وئىرەم، گۈزلە آنانى،

گۈزلە منلە بىرگە، مندەن سۇنرا دا.

عادى بىر كىنە دە يىشىب آنان،
اۋنون پالتارلارى اۋنونكو دىيىل.
كاسىيا، يىتىمە پايدا ساياحادان،
قلىبىنى سىخماسىن داھا بو نىسكىل.

عادىدى، دارىلما بونا سن اوغوم،
داغىت انومىزىن غم - كىرىنى.
قوى او پال - پالتارىن يىرىندەن، اوغوم،
آساق گىنىمىزىن گىملىرىنى.

بوردا قىز نۆمە آد قوياق، ائولن،
توتوب بو دۇنيانى قالان دىيىلم.
ياشاسىن بو ائودە سارا تىزەدەن،
آنان - قىزىن اولسون، قىزىن - قىز نۆمە.

گەل عزیزیم

گەل عزیزیم،

خوش سسینله،

قیزدیر سۆیوق دیوارلاری

نفسینله.

گەل اتوینی ساھمانا سال،

کۆمکلە شک،

گە بە میزی دیوانا سال.

پرده لرین

پنجرە دە گۆندەن یانیب.

گۆز گو کیمی پارکتلرین.

آیاقلانیب.

گۆتورولوب چارپاييلار
داغيد يليب ياتاغيميز،
استوللارلا دۆلدورولوب
اۆتاغيميز.
قاب - قاجاغين
هره سي بير يانا دۆشوب،
اشكافلار ايوانا دۆشوب.
ساماوارلار قوشا - قوشا.
سن تياتر عاشيقييدين،
بو دا باشقا بير تاماشا!

باش قهرمان
بوردا سنسن،
بو فاجيعه بشريدير.
- يوخ ... باكيذا گۆستريلن
بو، ايکينجى اثريندير.
گۆر نه قده ر
تاماشاچى آخيب گه لير،
دئمه کيمسن، —
دراماتور قوم، شاعيرنمسن.
هانسى صحنه، هانسى اثر،
تاماشاچى گۆروب بئله،
بير بو قده ر!

باجار سايديم
أل چالارديم،

آلقیشلاردیم.
گۆر نه قده ر چیچک گلیب،
آرتیستره باغیشلاردیم.
یقین تشکیل ائله بیسن، —
دئییه جکلر،
خاطیرینه ده یه جکلر.
فیکییر وئرمه، من کی، ساغام...
ساغ اولسایدین نه یدی دردیم!
چیچکلری
تابوتونا اوزوم سردیم.
سۆن منزله
آپاریردیم گولوم، سنی.
آپیریدی: حیات منی،
اولوم سنی.

سن دە

طبابت درسليگيني
گتيرديم بير گۆن يادا.
دئير: ياشاماليدير
جاناوارلار دۇنيادا.
جئيرانلارين خسته سي،
ماراللارين دسته سي
اۇنلارا يشم اولاجاق.
ساغلاري ياشاياجاق...
خسته سنسه، بو باشدان
يشم اول سن ده نريمان!

چينار

دورور آيريلديغيم كۆلگه لى چينار،
دورور گنجە دە كى بيزيم اينستيتوت.
خيالىم بير يترده توتمادى قرار،
ايللرى آنديردى بير آنلىق سكوت.
نئيله ييم اونوتمور اينسان اۆره يى،
ياشاديم دۆنيادا كۆنلو يانئقلى.
دۆز دۆرد ايل گئيديم كۆهنه پئنجه يى،
قۆلو گوده اولدو، بۆينو ياماقلى.
اۇ پئنجك، ساخلادى منى سۆيوقدان.
دۇغرو دانئشماغى چۆخو عار بيلر،

اینینده ن چىخاردىب وئرمىشىدى آتام،
 ھىچ كس بىلمەسە دە قۇنشولار بىلەر،
 بەغۇدا آج دا قالدىم، داھانە دانماق،
 دانىشىپ گۆلمە يە كۆنلوم اولمادى.
 شعرىم قزىتدە چاپ اولدو آنجاق
 بىر قزىت آلمانغا پولوم اولمادى.
 من بىلدىم قدرىنى سئوئىنجىن، غمىن،
 آرا بىر خلوتى باخىب سئوئىندىم.
 تىزە ياماغىنا كۆھنە چىكمە نىن،
 گۆلمە! گۆرمە مېسەن او سئوئىنجى سەن
 خوشبخت بۇيوموسەن، سەن خوشبخت دۇلان.
 بىر دە بىلىرسەنمى من او سئوئىنجىدەن،
 دۇنيادا ھىچ كەسە آرزولامىرام.
 اولدو سئوئىنجىم دە، اولدو غمىم دە.
 بىر طلبە قىزا كۆنلومو وئردىم،
 اونون ھەر سۆزونو اۋز عالمىمدە،
 سەمىنار درسى تەك اۋزىرلە بىردىم.
 دئىيىردىم نە قەدەر باھا اولسا دا،
 گىرەك اوزوك آلام بو بىر عادتدەر.
 آنجاق اوتوبوسون كىچىپ يانىندان
 پىادا گىتىردىم درسە آرا بىر.
 قولى ايندى آغرىسىن وجدانى وارسا
 گىردى آرامىزا اۇندا بىر نەفر.
 بىر گىنجىن طالعى آلت - اۋست اولورسا،

آغیردی داغیلان عایله قده ر .
فیکیر وئر حؤ کمونه سن میثاللارین ،
دئییر : «سو قویونون دیبینده اولار» .
حیف کی ، اوره یی بعضی قیزلارین
باشقا اوغلانلارین جیبینده اولار .
قوی بیر سؤز ده دئییم چیخارتما یاددان ،
بودا نئجه دئیه رلر مصلحتدیر .
چالیش کی ، اولجه یانیلما یاسان ،
تأسف ایکنجی مغلوبیتدیر .
عزمرون یوللاری دا پیلله کن کیمی .
گئنده ن اوجالارا لاپ چوخ باخمیشام .
من ، او پیلله لره بیر اینسان کیمی
گؤر کی ، نئجه گلیب
نئجه قالخمیشام .

باکی، ۲۰ - جی ایل

سیلاح دۆلو ماشینلار

آتلا، تۇپلار، قوشونلار

سە پەلە نیب هر یانا .

آغیر تۇپلا گە لیر باهار آذربایجانا .

فقط، حالی پریشان، فیکری دالغین اینسان

أللرینده ورقلر، یول اۆستونده دایانمیش،

اۆزو بیزیم کیمی یانمیش .

کئچن قیزیل عسکره باخیر

سۆزلو، سؤراقلی

باخیر خیلی ماراقلی .

امضاسىنى قويموش مېنلر اوراق حياتا،
يۇخ ميللېتىمىن خطى
بو امضالار اۆستونده.
يۇخ! داينىن.
ووروشور وطين
اوغلو، قىزى
آغير باتىنكالارلا^۱ يازىرىق امضامىزى
هاه! هاه! هاه! اينسان بورا باخ،
باتىنكالارلا تاپدالاندى بو تورپاق
باتىنكالارلا!
اۈنو گۆردو كچه يارام سىزلادى
دندىلر چىلغىنلادى
عاغىلسىزلادى.
من اۈنون اوچوندان
ديوانه اولدوم.
شعر يازماغىم بهانه اولدو.
بو منىم شعرىم، آندىم مسلكىم.
ساتىرام، آه! يۇخدور آلانىم منىم.
دنى! نه اۈچون سوسوبسان، دانىشمىرسان؟
وطنى ساتىرلار
محترم اوغلان!
بىر آز اينگىليزه، بىر آز آلمانا، بىر آز ايتاليانا

---

۱ - باتىنكا: چكمه.

بیر آز سولطانا .
منیم شعرلریم قالمیش،
یالنیز من اؤنو اؤزوم ساتیرام، آیینیز .
تانیدیم شاعیریم نه دیر محنتین .
سن عزیز اوغلوسان مملکتین،
وار بئله بیر شیئی، سن نه سؤیله دین؟
سالدات! ایسترسن منی مملکت دئمک اوچون؟
من سطرلر پادشاهییم .
منه گۆله جکسن .
دلییم، عبث یوللارا آتلمیش قاراشاهییم .

ھنى بايراق كىمى توتون يوخارى

منىم حىياتىمىن نە مەناسى وار،
سىزىن اۆزۈنۈزدە گۈلۈش اۆلماسا .
بابامىن يادىگار بىر مصراعسى وار:
سنگر نە يە گرە ك دۈيۈش اۆلماسا .

حىياتىن اۆزلى قانۇنو بودور،
باغى دۈلاشىرلار، باغ، باغ اۆلاندا .
ھر تۇرپاق دۆنيادا مەملىكت اۆلمور،
پارچا وار - ياشايىر بايراق اۆلاندا

اينسانلار اولويدو دۇنيادا بير واخت،
كيميدەن آد قاليب، كيميدەن اثر.
ديچكده^۱ بسلەنن پاليدلارا يۇخ،
چۆلدە - آغاجلارا مئشە دئيبيلر.

چتينيدير كئچيلن عۇمور يۇللارى،
ياشاماق اۈزو دە ايستە بير ھونر.
منى بايراق كيمي توتون يۇخارى،
سيزە لازيم اولسام... او پارچا قدەر.

---

۱ - ديچك: ايچنە تورپاق تۆكولەزەك گول، كول و باشقا بيتكىلر اكيلن قاب.

ذېروه

ذېروه يه قالخېرام د ډولاما يوللا،
بويول اذيتېدى، تاماشا دئيبيل.
قالخېرام تدبېرله، حېسله، عاغېللا،
ذېروه نېن منزېلى بېرباشا دئيبيل.

که سېر قاباغېمې گاه سېنس، گاه دومان،
گوزومده يورغونلوق، ساچلارېمدا ده ن.
قالخېرام، داش قوپور آياغېم آلتدان،
داغ منه سؤيکه نېر، من داغا هرده ن.

ايىللىر پىللىلە لىرمىش بىزدەن اۋتىرى،
يۇللىارا گاه بۆرگۈ، گاه شاختا دۆشۈر.
شۇھرتىن سئوئىنچى، ياشىن كدىرى،
ترس كىمى، اىكىسى بىر واختا دۆشۈر.

كشچىر اجازە سىز عۇمرون سىددىنى،
كشچىرىر بىزى دە آلودان، اۋددان.
ساغلاملىق، گۈزەللىك لىياقتىنى
آلىر آلىمىزدەن ياش سۇروشمادان.

آه ذىروە ھاردا دىر، گۈرە سن ھاردا؟
ندىر من گشئدىگىم بو جىغىر، بو اىز.
من دە بىر ذىروە يم آشاغىلاردا،
نە من ذىروە سىزم، نە ذىروە منسىز.

گشئدىرە م ... اىللىرە سۇراغىم دۆشۈر،
اىنسان اۋز - اۋزوندىن آىرىلىر دئمك.
بوخارى باخىرام - پاپاغىم دۆشۈر:
آشاغى باخىرام - گۈرۈمدەن عىنك.

حاميلە ليک

حاميلە ليک قانۇنويلا

عۇمر انديريک بو دۇنيادا.

انلە بيل کى، يۇل گە ليريک،

يۇل گىنديريک بو دۇنيادا.

مندەن سنە، سندەن اۇنا،

اۇندان اۇنا كىچير حيات.

بو عادىلىك دئمه نه دىر .
دۆنيا اوزو اوزونه ده حاميله دىر .
ان قدرتلى چئوريليشدىر ،
ان سيلاحلى انقلابدىر ،
ان ايشىقلى انتباهدىر حاميله لىك .
كۆهنه لىكده ن يئىلىگه آدلاماقدىر .
بىر بدنده اوچولماقدىر حاميله لىك .
ياشادىقجا آغرىماقدىر ،
آغرىدىقجا ياشاماقدىر حاميله لىك .
هانسى مىللت ، هانسى تورپاق ،
حاميله سه ... ياشاياچاق .

كىمىسە

آى داش آتتان باختاوار
داشىن دا بىر واختى وار
انل سۆزو

كىمىسە مندەن اۆترو دارىخىر هر دم
كىمىسە ياسا باتىر گۆرەندە منى.
كىمىسە بايرامام، كىمىسە ماتم،
كىمىسە سە ابدى حيات يىلكەنى.

كىمىنسى گۆزوندى بالاچا يام من،
كىمىنسى بۇيوگو دۇنيادا منم.

كىمىنسە دۆشموشم نظرلرئىندە ن،
كىمىنسە نظرى اۆستومدە... بىلىم.

كىمسە يول گۆزلە بىر ئىندە چىچىك،
كىمسە كۆلگم كىمى ائىزلە بىر مئى.
ھاراداسا پايىما سئوئىنج دۆشە جىك،
ھاراداسا بىر كدر گۆزلە بىر مئى.

سليقه - ساھمان

قارشيمدا ان زنگين بير كيتابخانا،
هر يئرده سليقه - ساھمان دوروبدو.
رفده اوخونمايمش نئچه صنعتكار،
اورتادا اوخوموش نادان دوروبدور.

بزيوك بير سنوينجدير هر كيچيك اثر،
هر رومان بير اوردو، هر سوز بير عسگر.
آرخادا فضولى، وورغون، علمسگر،
قاباقدان بزه كلي گولدان دوروبدور.

واخت تاپىب دۆيونجا هىچ گۆروشمە دىك،
اۆتدو يانيميزدان خبرسيز ايللر.
سنىن ايلهامىنى باشا دۆشمە دىك،
اۆستونده باش داشى قالخانا قدهر.

باشايير هر عۆمرون معنا شرفى،
گۆرونور بوش قالان شانلى يىرى ده.
آدى، مكافاتى، سۆزو، تعريفى
گۆردوك تشكىل انديب اۆلنلرى ده.

امضان يازيلمىشدى قاپىنين اۆسته،
آدىنى نوھ نه قۇيموشدو اۇغلون!
دۆنموشدون غرىبه بالاجا بۆسته،
اۆده هم وار ايدىن، هم ده يۇخ ايدىن.

نه دئىيم، بئله دير دۆنيا قديمدهن،
صبرى ده بۇيوكدور تورپاغىن، داشىن.
اۆره كدهن گۆلمه يه احتياط اندهن
بىرجه قادين ايدى - حيات يۇلداشىن.

اۇغوللا، نوه يله، قىزلا، گه لىنلە
اۇ يىننە تىك ايدى، اورتادا سىنىز.
اوسىز قادين كىمى دۇنيادا هلە،
نە يىتىم گۇرموشىم، نە دە كىمسە سىز.

آتا و اوغول

سۈرۈشۈدۈ بېر گۆن اوغولم
آتا آغلامېسانمى؟
دۇيۇبلىرمى سنى ھىچ؟
دانلايىلارمى سنى؟
سۇيۇبلىرمى سنى ھىچ؟
نە دىيىم ايندى اوغولم؟
اىشىدە رىسن سۇنرادان
اۈزون آتا اولاندا
بىلرسن آغلايىمى،
گۆلۈبمۈ سنىن آتان.

يۇخدور

«خستە يۇخ، خستە دىر خستە يە باخان» —
آتالار سۆزونون عوضى يۇخدور.
طبيعت گۆجسوزدور، حكيم كۆمكسىز،
كيمىن كى، ياشاماق ھوسى يۇخدور.

خستە وار، دىندىرسن ياخشىيام دئىر،
خستە وار، سنى دە خستە ائله ير.
اوتوروب اينله ير، قالخىب اينله ير،
دىليندە بىر حيات نغمە سى يۇخدور.

ھارداسا ایللمیر، مفروردور اینسان،
بیر عۆمور ندریر کی، قورخاسان اوندان.
بوشالیر بیر یاندان، دۆلور بیر یاندان،
هله قانونلارین تزه سی یوخدور.

اینسان وار، یاشاییر یۆز ایل، یۆز بئش ایل،
حیاتا چاغیریر هر تزه فصیل.
عۆمور — ایمتاحاندریر، دانیش، یا که سیل،
حیاتین هئچ کسله غرضی یوخدور.

دۆنیا یا گه له نه دۆنیا دار دئییل،
دۆنیادان گئده نده گناهکار دئییل.
انشیدیر شاعیری، دۆنیا کار دئییل،
گۆرونور، بیر اۆز گه چاره سی یوخدور.

اۆره ييم

نييه آغر ييرسان، نه دير محنتين؟
نغمه سي ديلينده قالان اۆره ييم.
اي منى بوز بيليب يولا گئتمه ين،
اي منى اؤدلارا سالان اۆره ييم.

منيم اؤلا - اؤلا منه قنيمسن،
منمى سنيكويه م، سمنى منيمسن!
گاه عادى بير نقطه م، گاه بدنيمسن،
گاه بوتؤو بير دؤنيام اؤلان اۆره ييم.

آغلاما

سن آغلاسان، من آغلارام،
آغلاما، ياريم، آغلاما.
نه گۆجوم وار كۆمك اولوم،
نه ايختياريم، آغلاما.

چؤلۆ، دۆزو دومان آليب،
اۆره ييمي گۆمان آليب.
قيش اۆستومو يامان آليب،
منيم باهاريم، آغلاما.

پاییزدیر، یارپاق تۆکولور،
اوچوب کریجیم سؤکولور.
فیکیردەن بئلیم بۆکولور،
سینیر وۆقاریم، آغلاما.

گۆل اۆزومه، من دە گۆلوم،
سو اولوم، داشدان سۆزولوم.
گۆل ای منیم گۆلر اۆزوم،
منیم آغلاریم، آغلاما.

باشا دۇنيادا

يشنه ده گۈزلىرىم گۈزۈندە قالىب،
گۈردۈيۈم معنایا قوربان اولارام،
اگر حقیقتسن، من حقیقتە،
رۇياسان، رۇيایا قوربان اولارام.

صحبتىن شيرىندى، گۈلۈشۈن تزه،
سالدىن اۋرە يىمى عشقە، هوسە.
سن آياق باسدېغىن اۋ يۇلا، ايزە،
چمنە، صحرايا قوربان اولارام.

چاتسین هر مورادین باشا دۆنیادا،
بیر آرزون ده یمه سین داشا دۆنیادا.
بو دۆنیا گۆزه لدر، یاشا دۆنیادا،
سن اولان دۆنیا یا قوربان اولارام.

خاطیره

- دۆز گنجه یاری
قالخدی یوخودان
اویونجاقلاری
ایسته دی شیطان:
- قازیم هاردادی؟
- قازین یاتییدی.
- قوزوم هاردادی؟
- قوزون یاتییدی.
- ألجه ییم هانی؟
- ألجک ده یاتیر.
- پشنبجه ییم هانی؟

- پىنجىك دە ياتىر .

كسدى سۆزونو ،

يۈمدۈ گۆزونو ،

ياتدى خاڧىرە .

شېرىن يۈخويا ،

گىتىدى خاڧىرە .

هئچ نه ایسته مه ین قیز

- آتا، گۆللو بیر جوراب آل،
هئچ نه داها ایسته میره م.
سن تۆلکولو بیر کیتاب آل،
هئچ نه داها ایسته میره م.
بیر پلاش^۱ آل، ایکی بایراق،

---

۱ - پلاش: یاغمورلوق پالتار.

بیر قارا زونت^۱، بیر آغ پاپاق...
هئچ نه داها ایسته میره م.
- قیزیم، اوزگه نه آلیم من؟
- قیزمیزی لنت، یاشیل قلم،
هئچ نه داها ایسته میره م.

بیری دئدی

بیری ثبوت انله دی،
قاتیق قارادیر، - دئدی،
گونش بومبوزدور، - دئدی.
دئدی: دمیر ایچمه لی،
آغاجسا یشمه لیدیر.
سو اینه گئیمه لیدیر.
نه دئدیسه، آز اولدو.
اول اعتراض اولدو.
سونرا تصدیقله دیلر،
سونرا تعریفله دیلر،
یئنیلپکدیر، - دئدیلر.

سۇنرا عادت ائتىلر.
قاتىغى قارالتدىلار،
گۆنشى بۇزارتدىلار.
دمير ايچمه لى اولدو،
آغاج يىمه لى اولدو،
سو دا گىيمه لى اولدو.
ياشادىلار بئله جه؛
آرادا بير بالاجا -
عادت ائده نه كىمى.

ناظىم

اۆلكەلەر دۇلاشىپ ائللەر گزىدى،
يۇلو داغدان كىچىپ، درە دن دۆشوب.
باشىندان قارا يىل، آغ يىل اسيىدى،
اۇ قىورىم ساچلارا
داھا دەن دۆشوب.

يىنە ساغ الىنى دۇشونە قۇيار،
آچار اۆرە يىنى صحىتدە، سۆزدە.
گۆرە زىن آلۇولو شعر اۇخويار،
ساكىت بىر طوفان وار ماوى گۆزوندە.
وطن، وطن! - دىيىپ حسرتلە ياشار،
آنا، آنا! - دىن كۆرپەلەر كىمى.

بعضاً دانیشاندا حیرصلیب جوشار،
بعضاً پیچیلدایار

له په لر کیمی.

وار اۋز تایی - توشو، اۋز دوستو - یاری،
اۋز ساکیت دورماغی،

اۋز دینمه یی وار.

اۋنون بیر گۆلدوره ن ظارافاتلاری،

بیر ده دۆشوندوره ن غملمنه یی وار.

ننجه کی، سن اۋنون اۋز یانیندا سان،

عادیجه گۆرونور سنه بو آدام.

اۋندان آیرایلاندا باشقادیر تامام، —

اُن بۆیوک اینساننی خاطرلاییر سان.

تۆرك مېصراعسى

كىمە زنگ ائله يىم، كىمە نه دئىيم،
سواللار، نىسكىلر كنجير اۆره كدهن.
آنا وطنده دۇغولدون،
اۋلدون، مسلگىنين وطنينده سن.

بىر سۈزو بىلمىره م هىچ نجه يازىم،
من نجه دئىيم كى، ايتىردىك سنى.
سنى چىگنيمىزده آپاردىق ناظىم،
يشنه قلىمىزده گتىردىك، سنى.

بیر تشبیه ایشله تسم بوردا یثریدیر،
اښیتسین دئییره م یاخین دؤستلارین.
قبرستان - یامبالی بیر روس شعریدیر،
سربست تورک میصراعسی - سنین مزارین.

من بيلسه یدیم

شکلیمیزی قویدوم بو گۆن قاباغیما،
گۆلوشلرین گلدی بیرده ن قولاغیما،
سنین شعر دئمه یینی خاطیرلادیم،
«اثنیور، چیککیور کاییک»
ساندیم بیز ده قایقدا بیق.
شعر دئدین سن او گنجه
آرام - آرام،

هنچ بيلمزدیم

اؤلومونه

بوگۆن شعر یازاغام

ایسته بیردیم، مکتوب یازام اوچ - دورد گۆنه،

سن گله سن
بارى بشش - اۇن گۆنلويونه.
آذربايجان داغلاريني گزه سن بير،
گۆره سن بير،
دوز - چۆره ك ده كسه سن بير.
بيز سۇن دفعه گۆروشمه ديك،
قوجا قلاشيب اۇپوشمه ديك.
من بيلسه يديم،
سۇن گنديشين اۇلا جاقدى،
چۇخ ساخلاردىم اۇگۆن سنى.
من بيلسه يديم،
بيز اۇدى آيريليريق،
قوجاقلاردىم اۇگۆن سنى.
قۇللاريمىن آراسيندا ساخلا ياردىم،
گۆزلىرىمىن —
بو آغىندا، قاراسيندا ساخلا ياردىم.
آمان ناظىم!
آتا، — دئيب منه باخىر كۆرپه قىزىم.
اىلك دفعه دىر گۆزلىرىمدە اۇ ياش گۆرور،
دۇلوخسونوب بر ك هۇنكورور.
اۇ هله لاپ كۆرپه ايكىن،
قوجاغينا آلميسان سن.
شكلىنيز وار.
ساجىنيزى قارىشدىرىب اۇسن كۆلك،

گۆلورسونوز ان بختوهر آداملار تىك .
ايندى منيم قوجاغيما قيسىلميشدير
بو كۆرپه قوش .

ايندى بيلديم ، بو يازيبا پوزو يۇخموش .
«من يانماسام ،
سن يانماسان ،
بىز يانماساق ،
نىجە چىنخار

قارانلىقلار آيدىنلىغا ؟»

ياندىن ناظىم !

يانا - يانا باغىردىن سن ،

بۆتون شىرقى چاغىردىن سن .

قولاقلاردا قالىب سسىن ،

دۆز دىيىلر :

اۋلوم چۇخ دا سئوئىمه سىن ! —

سن اۋلمه دىن ،

بىر ده بىشىدىن اولدوز كىمى شۆتويه ره ك .

سندە ن دئدى

ياغان ياغىش ،

قوپان طوفان ،

اسن كۆلك .

سۇننده ده سن پارلادىن .

اۋغلوم اولسا ، قۇيولاجاق سنىن آدىن .

قۇي عشقىنى

مىن مىللىتىن اۆره يىندە آراسىنلار،
نفسىنى بو داغلارنى
كۆلگىندە آراسىنلار.
سن اۆلمە دىن...
آمان ناظىم!
گۆز دىلىمە نە لر گلېر.
يۇخ، يازمىرام،
شەرىن سۇنو كدر گلېر.

شعر دئىيىردى

فېكرە گىتمىشىدى يىنە،
گۈزۈندە يىدى عىنگى.
ياخاسى آچىق ايدى
داما - داما^۱ كۈيىنگىن.
ساجلار، دالغالى ساجلار...
كېرىپىك سارى، قاش سارى.
شەرىنىن ھر مصراعسى
فېكرىنىن داش حاصارى.
بولودلاردا اوچوشان

---

۱ - داما - داما: شطرنجى.

قانادلى مرميلردەن،
مارسدان، آيدان، گۆنشەن،
بىر دە آنامىز يىردەن
ناظىم شعر دئىيردى.
داغدا داغ كىچىسىندەن،
بىزىم كۆر بالىغىندان،
مراكشلى عسگرىن
بىر «قانلى سارىغىندان»
ناظىم شعر دئىيردى.
آنادولو ائلىندەن،
باھاردان دا، يازدان دا،
«ساجى اولان» قىزدان دا
ناظىم شعر دئىيردى.
مەدىنىن حسرتى
دېلىندە يدى ناظىمىن.
اۆرە گى ائله بىل كى،
الېندە يدى ناظىمىن.
اوخونوردو آرابىر
باخىشىندا غضب، كىن.
آرابىر دە گۆلوردو
ملايم مۇلفى
بو غضبلى شعرىن.

دېوت

هوللانديا

پنديريني

تعريفله ير،

قديم گنجه قايماغينا

دئير پيسدى.

باشقا خالقين تاريخينه

بويون ايه ر،

بوينو سينميش اوز خالقيندان

خبر سيزدى!

آدلار چكر

بره لر ده

خیردا گۆزۈ،

دئسینلرکی، ساوادلیدی.

تحصیل آلیب.

مدنیت طلب ائدیر،

آما اۆزۈ

مدنیت پایلاناندا

دالدا قالیب.

بیر خاریجی پاپیروسا

سنی ساتار،

توریست گۆرسه، قوللوق ائده ر

کیچیک کیمی.

یاسس! انله سن

تویوق کیمی یثره یاتار،

خوخ! انله سن.

زینگیلده یر کۆچوک کیمی.

ایجلاساردا اۆنو سانجار،

بونو سانجار.

عاغیللیلار قولاق آسیر

عاغیلسیزا.

وطنداشلیق حقوقوندان

صحبت آچار،

هله من ده

أل چالمیشام

اؤ دیوثا!

قالیب ائومیزده پالین - پالتارین،
تله سیک گنده نده کیمه دئیسیسن؟!
قاپنین آغزیندا باشماق تایلارین،
یۇلدا آیاغینا بس نه گئیسیسن!؟

سۇلوب پیانئون اۆستونده گۆللر،
تزه پرده لری یاندرییدی گۆن.
سنین بیشیردیگین اۇ مربالار
ایچیلیب قورتاردی، هارداسان اوزون!؟

بو آخشام غریبه بیر حیس کئچیردیم،
نه تئز عۆمور اؤتدو، یاش اُللی اۆلدو.
سنین آد گۆنۆنو سنسیز کئچیردیک،
شکیلین یگانه تسلی اۆلدو.

شیرین صحبتینده ن اۆلمایب دویان،
چاغیر قونشولاری دویونجا گۆلک:
- منسیز گۆردونوزمو دۆزمور نریمان...
سنه قوربان اۆلوم، سن گۆرمه دین تک.

قال گۇرۇم

دومان گلر، چن دۆشر،
داغلار مندن گشن دۆشر.
اثرکن ساچا دهن دۆشر،
گوّله - گوّله گل گۇرۇم.

قارا گۇزلىر، آغ اللر،
شاهيد اولسون بو ائللر.
اوخشا منى بىر قدهر، —
سىغال گۇرۇم، آل گۇرۇم.

ياشيل چمن، بوز بولاق،
دۆنيا اولسون، بيز اولاق.
گنجە اوزون، من اوياق،
سوسما، سوسما، گول گۇروم.

يانا - يانا اۇد اولدوم،
اۇز اۇزومه ياد اولدوم.
گلدین، گۇردوم شاد اولدوم،
گئتمه داها، قال گۇروم.

اوشاقلار

اوشاقلار كۆسوشدو،
اوشاقلار سۇيوشدو،
بىر آز دا دۇيوشدو.
بۇيوكلر قارىشىدى،
اۆره كلر بولاندى.
اوشاقلار بارىشىدى،
بۇيوكلر اوتاندى.

اۆره گلر اۆخوسون

باهار يئللىرى اُسسين هر سحر،
يايىلسين ائله بيزيم نغمه لر.
پيچىلداشين سيز، شهلى يارپاقلار،
سيزين ده اؤز ديلينيزوار.
سئوينسين اۆره گلر،
چمندە چىچىكلر،
گۆل آچسين آرزولار،
ايستىكلر.
قاريشسين دايم اۆره ك اۆره گه،
كۆلك ماهنيا، ماهنى كۆلگه،
آرزو آرزويا، گۆلوش سئوينجه.

آی یاغان یاغیشلار،
مهرییان باخیشلار،
بیر گۆلۆش مین سئوینج
باغیشلار.

هر بولاغین اۆز زۆمزومه سی وار،
هر کۆرپه قوشون اۆز نغمه سی وار.
گل آی کۆرپه قوش، گل سرین بولاق،
نغمه میزی بیر اۆخویاق.
بوائلر اۆخوسون،
بۆلبوللر اۆخوسون،
نغمه لی اۆره کلر .
اۆخوسون...

قارداش

بیر یئرده بیگ اولدوم بیر یئرده آقا
گۆردوم ایستانبولو، تبریزی قارداش
اؤلوروک مزاریمیز کۆچور تورپاغا
آیریلیق آیرماز ساده جه، قارداش
سسیمیز او داغدان بو داغا دۆشمز
باشداکی یئریمیز آياغا دۆشمز
میللت بیر اولماسا بئله اؤپوشمز.
باشداکی یئریمیز آياغا دۆشمز
میللت بیر اولماسا بئله اؤپوشمز.
بیز سیزی دئییریک، سیز بیزی، قارداش.
الیفا آیردی، آراز آیردی

آراز اۆسته، سرباز، سالدات آيىردى.
باشمىمىزا ده گن قاپاز ائيله دى
آرتىغى گۆروشمك هوس قارداش.
قاراداغ قوشادير، جولفا قوشادير،
آستارا قوشادير، طايفا قوشادير.
ائل آيرى دۆشدو، اوبا قوشادير،
قارداش دئيبىردى هره سى قارداش.
تبرىزى من گنجه يه ساياق بىلمىشم،
مىرندى قازاخ بىلمىشم.
أن ياخين يئرلرى اوزاق بىلمىشم.
بىر آت منزىل ايمىش يول اۆزو قارداش
دۆيونجا باخىرام دۇيا بىلمىره م،
اليمى ائده ن قۇيا بىلمىره م
نه ده ندىر من بو دۇنيادا دينه بىلمىره م
نه دىر بو ظولمون چاراسى قارداش!؟

ھارداسان

ھارداسان اوستاد شھريار؟
تبريزه گليب «بختيار».
اۈزون پيشوازا چيخ بابا،
نذره، نيازنا چيخ بابا.
تۈكولسون ائللر، اۈبالار
نئچە مين اينسان تبريزه
باكيدير مھمان تبريزه.
ياتيب اۈيانا بيلميره م،
باخيم هايانا بيلميره م.
كئچديم آرازدان آي بابا!
قاجديم آرازدان آي بابا!

هله اينانا بيلميره م
منمى قوناق تبريزه؟
قوربان آي آلايه تبريزه.
نه دانيشيم، نه سؤيله ييم.
قان چكير من نئيله ييم؟
قورتار بو حسرتدن منى،
آييرما ميللته دن منى.
تورپاغى اوپوم ايله ييم
قوى گنديم - گليم تبريزه

سىر سۆزۈ

منى گىزلى امتحانا چكىرسن،
لازىمدىمى آچىق دىيىم ھر سۆزۈ؟
قولاغىنا پىچىلدا سام ياخشىدى،
قلىبنلە دوى، گۈزۈنلە دە گۈر سۆزۈ.

دئمە ندىر سسىمدە كى بو تلاش،
آراخادا ياش، اورتادا ياش، اۈندە ياش.
اۋچ سۆز دىيىم، اۋچ طىلىسىمدى، اۋزون آچ:
چايلى سۆزۈ، پويلو سۆزۈ، كور سۆزۈ.

سرو اولایدین، بوداغینی ایه دیدیم،
کۆلک اولوب قاپینیزی دؤیه دیدیم.
سۆز آراسی من سنه جان دئییه دیدیم،
سۆز گلشی سن ده منه: یار، — سۆزو.

نه دئییبسن، تانری سنه وئرییدی،
باخیشلارین، یشیشلرین ظریفدی.
سئوَن آدام ائل ایچینده غریبیدی،
ننجه دئسین غریب سنه سیر سۆزو؟

منیم گۆزه لیم تبریزه.
نه گۆزه لسن تبریز قیزی.
گلدیم گۆردوم چادرانیزی
بولوتدا آسان ای نیگار
یئل اُسه بولود داغیلار.
حیات گۆنش تمارزی
ده یمه بشیگیم تبریزه
اثویم ائشیگیم تبریزه.
آیریلما دیق آیردی لار.
آیردی لار او بوردولار.
اۆلدوق بیر جان ایکی بدن
آی بیر میللت ایکی وطن.
بیزی سۆزله دؤیوردولار.
سلام گنجه ده ن تبریزه،
وطنده ن تبریزه.

كىتابىن اېچىندە كىلر

۷	بىر نىچە سۆز
۸	اۋن سۆز
۱۸	آراز قىراغىندا
۲۰	آنان قىزىن اولسون
۲۲	گەل غىزىم
۲۵	سن دە
۲۶	چىنار
۲۹	باكى، ۲۰ - جى ايل
۳۲	منى بايراق كىمى توتون يوخارى
۳۴	ذىروه
۳۶	حامىلە لىك

۳۸	كىمىسە
۴۰	سلىقە - ساھمان
۴۲	سندەن سۇنرا
۴۵	آتا و اوغول
۴۶	يۇخدور
۴۸	اۆرە يىم
۵۰	انلە مە ھىچ
۵۱	آغلاما
۵۳	ياشا دۆنيادا
۵۵	خاطىرە
۵۷	ھىچ نە ايستە مە يىن قىز
۵۹	بىرى دىدى
۶۱	ناظىم
۶۳	تۆرك مېصراعسى
۶۵	من بېلسە يىدىم
۶۹	شعر دىيىردى
۷۱	دىوٹ
۷۳	دۇزوم
۷۵	قال گۇروم
۷۷	اوشاقلار
۷۸	اۆرە كلر اوخوسون
۸۰	قارداش
۸۲	ھارداسان
۸۴	سىر سۇزو

سۆيود آغاجی

SÖYÜD AĞACI

* * *

نریمان حسن زاده

Nəriman Həsənzadə

۱۳۶۹

1990